

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันพัฒนาการสาธารณสุขไทยอยู่ในช่วงของแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พุทธศักราช 2550 ถึง 2554 ซึ่งได้ปรับเปลี่ยนกระบวนการพัฒนาระบบสุขภาพไปสู่ระบบสุขภาพพอเพียง ในการดำเนินแผนยุทธศาสตร์นั้น ต้องใช้คนเป็นศูนย์กลางในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ให้ประสบความสำเร็จ คนตามแผนยุทธศาสตร์นั้น ได้แก่ แพทย์ ทันตแพทย์ พยาบาล นักเทคนิคการแพทย์ นักกิจกรรมบำบัด นักรังสีเทคนิค นักกายภาพบำบัด เกษัชกร นักจิตวิทยา นักสาธารณสุข นักสังคมสงเคราะห์ บุคลากรอื่นๆ และประชาชน (คณะกรรมการอำนวยการจัดทำแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ 10, 2550)

นักเทคนิคการแพทย์ (Medical Technologist) หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่วิเคราะห์ วิจัยโดยใช้วิธีทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทางห้องปฏิบัติการในการตรวจสอบ วิเคราะห์ วิจัย และการรายงานผลการตรวจ เพื่อนำผลการวิเคราะห์ไป ใช้ประโยชน์ในการประเมินสุขภาพ การวินิจฉัยโรค การพยากรณ์โรค ความรุนแรงของโรคและความผิดปกติ การป้องกันโรค การประเมินภาวะสุขภาพ การวิเคราะห์สารพิษสารปนเปื้อนต่างๆ ทั้งในร่างกายมนุษย์ อาหารและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งทำการควบคุมคุณภาพ และพัฒนาเทคนิคการตรวจวิเคราะห์

นักกายภาพบำบัด (Physical Therapist) หมายถึง ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในการประเมินผลและให้การบำบัดทางกายภาพ พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อในการทรงตัว แก้ไขการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อ ข้อต่อที่ยังทำหน้าที่ไม่ถูกต้อง รวมทั้งฝึกการใช้กายอุปกรณ์เสริมหรือเทียมและเครื่องช่วยการเคลื่อนไหวให้ แก่ผู้ที่มีความบกพร่องทางร่างกาย ทำหน้าที่ในการส่งเสริม ป้องกัน รักษาและฟื้นฟู สมรรถภาพของร่างกาย หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกายแก่ผู้ที่มีความผิดปกติเนื่องจากโรคหรือได้รับบาดเจ็บ โดยการรักษาทางกายภาพบำบัด อันได้แก่ การรักษาด้วยการเคลื่อนไหว เช่นการตัด ดึง นวด ออกกำลังกาย การจัดทำทาง และการรักษาโดยใช้เครื่องไฟฟ้า ที่ผลิตความร้อน แสง เสียง กระแสไฟฟ้า คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า และอื่น ๆ ทั้งนี้การปฏิบัติงานของนักกายภาพบำบัด จะทำร่วมกับบุคลากรทางการแพทย์อื่น ๆ เพื่อให้รักษาผู้ป่วยอย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพสูงสุด

นักกิจกรรมบำบัด (Occupational Therapist) หมายถึง บุคคลที่ทำหน้าที่ประเมินและรักษา สำหรับบุคคลที่ไม่สามารถทำกิจกรรมในชีวิตประจำวันได้ เนื่องจากอาการเจ็บป่วย บาดเจ็บ หรือ

สถานการณ์อื่นๆ และช่วยให้บุคคลเหล่านั้นกลับมามีทักษะในการทำงานที่เคยหายไปอีกครั้ง นอกจากนี้ยังช่วยพัฒนาความสามารถและทักษะทางสังคม และพึ่งพาตนเองในการทำงานต่างๆ ในชีวิตประจำวัน ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้มีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี

นักรังสีเทคนิค (Radiological Technologists) หมายถึง ผู้ที่มีหน้าที่ให้บริการทางเทคนิคในการตรวจวิเคราะห์และรักษาด้วยเครื่องมือทางรังสี รวมทั้งการป้องกันอันตรายจากรังสีแก่ผู้ป่วย หรือผู้มารับบริการทางเทคนิค ในการตรวจวิเคราะห์และรักษาด้วยเครื่องมือทางรังสี

ในการปฏิบัติงานร่วมกันตามแผนยุทธศาสตร์ นักเทคนิคการแพทย์ นักกิจกรรมบำบัด นักรังสีเทคนิค และนักกายภาพบำบัด เป็นผู้มีบทบาทสำคัญทั้งด้านการเป็นผู้นำและเป็นผู้ร่วมปฏิบัติงาน ซึ่งต้องเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนและผู้ร่วมปฏิบัติงาน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รับฟังความคิดเห็นและพยายามเข้าใจมุมมองของผู้อื่น ร่วมกำหนดแนวทางในการดำเนินงาน จัดตารางการดำเนินงานและเลือกวิธีการที่ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อทุกฝ่าย ดำเนินการตามแผน โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ควรมีการพัฒนาความรู้ของตนเองอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้เกิดความรู้ความชำนาญในการปฏิบัติงานและทันต่อความรู้ทางการแพทย์และสาธารณสุขที่พัฒนาอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ นักเทคนิคการแพทย์ นักกิจกรรมบำบัด นักรังสีเทคนิค และนักกายภาพบำบัด ยังมีหน้าที่ในการจัดการตารางชีวิตของตนให้เหมาะสม เพื่อดำรงไว้ซึ่งสุขภาพกายและใจที่แข็งแรง พร้อมสำหรับการปฏิบัติงาน พร้อมจิตสำนึกในการให้บริการ ด้านการตรวจวินิจฉัย บำบัดรักษา และป้องกันโรค ตลอดจนการส่งเสริมสุขภาพและฟื้นฟูสมรรถภาพจะเป็นหลักประกันอันอบอุ่นแก่ประชากรในสังคมให้มีคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น

นักเทคนิคการแพทย์ นักกิจกรรมบำบัด นักรังสีเทคนิค และนักกายภาพบำบัดที่ดีควรมีลักษณะต่อไปนี้

1. เป็นผู้ใฝ่รู้ พัฒนาตนเองอยู่เสมอ ติดตามการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ฝึกฝนตนให้มีความชำนาญในการตรวจวินิจฉัยที่ตัวผู้ตรวจเองจะต้อง มีความรู้ในการตัดสินใจ
2. มีร่างกายแข็งแรง สุขภาพกายและสุขภาพจิตดี
3. รู้จักเลือกใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย และมีความสามารถในการพัฒนา เทคโนโลยีที่จะนำมาใช้ให้เหมาะสม
4. เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบในหน้าที่
5. เป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี สุภาพอ่อนโยน ทั้งกับผู้ที่มารับการตรวจและผู้ร่วมงาน ทั้งภายในและภายนอก

6. มีลักษณะความเป็นผู้นำ สามารถในการแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานทุกกรณีได้อย่างมีเหตุผล
7. มีคุณธรรมและจริยธรรม และมีจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ
8. มีความสุขุม รอบคอบ เข้มแข็ง อดทน ชอบช่วยเหลือ มีความเมตตา กรุณา เสียสละ
9. ทำงานมีระเบียบแบบแผน และสามารถพัฒนาความรู้ในการทำงาน ให้มีความทันสมัยอยู่เสมอ
10. ไม่มีความพิการหรือโรคที่เป็นอุปสรรคต่อการศึกษาและการประกอบ วิชาชีพ เช่น ตาบอดสี ฯลฯ
11. เป็นผู้มีความตรงต่อเวลา
12. มีบุคลิกดี มีความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถปรับตัวในการทำงาน และการให้ความร่วมมือกับบุคลากรทางการแพทย์ทุกระดับ
13. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
14. มีความประพฤติดีและมีมารยาทเรียบร้อย
15. มีศิลปะในการพูด รู้จักกาลเทศะ
16. มีบุคลิกภาพเป็นที่ยอมรับเชื่อถือ และไว้วางใจของผู้ป่วย และบุคคลอื่น
17. ยอมรับความคิดเห็นของบุคคลอื่น
18. เคารพในความรู้ ความสามารถในหน้าที่ของบุคลากรทางสุขภาพอื่นๆ
19. พึงพอใจในวิชาชีพ
20. ใฝ่ใจในการพัฒนาวิชาชีพ มีส่วนร่วมในกิจกรรมของวิชาชีพอยู่เสมอ
21. ไม่ใช้วิชาชีพและตำแหน่งหน้าที่เพื่อหาผลประโยชน์โดยมิชอบ
22. เคารพในเกียรติและสิทธิของผู้ป่วย ให้บริการโดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ

จากคุณสมบัติดังกล่าวข้างต้น ต่างสอดคล้องกับหลักการเจตอุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งการที่นักเทคนิคการแพทย์ นักกิจกรรมบำบัด นักรังสีเทคนิค และนักกายภาพบำบัดจะมีคุณสมบัติที่ดีเหล่านี้ นักศึกษาคณะเทคนิคการแพทย์จึงควรมีอุปนิสัยที่เป็นเลิศด้วย ดังนั้นคณะเทคนิคการแพทย์ควรมีบทบาทที่สำคัญในการพัฒนาอุปนิสัยของนักศึกษาเทคนิคการแพทย์ โดยการนำแนวคิด 7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิภาพมาประยุกต์ใช้ เพื่อให้บัณฑิตเทคนิคการแพทย์ สามารถนำไปพัฒนาวิชาชีพให้มีความทันสมัย เป็นสากล และเป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยส่วนรวม ส่งเสริม พัฒนาความสามารถของบุคลากรและบริหารทรัพยากรของคณะเทคนิคการแพทย์ให้เกิดประโยชน์สูงสุด พัฒนาศักยภาพสู่คุณภาพมาตรฐานวิชาชีพ และความเป็น

สากล ตลอดจนเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม มีจรรยาบรรณในวิชาชีพ รวมทั้งมีมนุษยสัมพันธ์ สามารถปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี

ผู้ศึกษาจึงต้องการศึกษาระดับอุปนิสัยของนักศึกษาคณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยใช้หลักการ 7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิภาพยิ่งของ Stephen R. Covey เพื่อให้นักศึกษาหรือผู้ที่สนใจสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาระดับอุปนิสัยทั้ง 7 ประการอันนำไปสู่การเป็นผู้ทรงประสิทธิภาพยิ่ง อันจะก่อให้เกิดผลดีในการดำเนินชีวิต การประกอบวิชาชีพเทคนิคการแพทย์ กิจกรรมบำบัต รั้งสีเทคนิค และ ภายภาพบำบัต ตลอดจนเกิดผลดีต่อผู้ร่วมปฏิบัติงานทางสาธารณสุข ประชาชนและการพัฒนาการ สาธารณสุขของประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับอุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิภาพยิ่ง 7 ประการ ตามหลักการของ Stephen R. Covey ของนักศึกษาคณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2. เพื่อเปรียบเทียบและหาความสัมพันธ์ระหว่างระดับอุปนิสัยของนักศึกษาคณะ เทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กับคุณลักษณะทั่วไปของนักศึกษา

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

- 1.3.1 ทำให้ทราบระดับอุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิภาพยิ่ง 7 ประการ ตามหลักการของ Stephen R. Covey ของนักศึกษาคณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- 1.3.2 ทำให้ทราบความแตกต่างและความสัมพันธ์ระหว่างระดับอุปนิสัยของนักศึกษาคณะ เทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่กับคุณลักษณะทั่วไปของนักศึกษา
- 1.3.3 เพื่อให้นักศึกษาหรือผู้ที่สนใจสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ไปใช้ ประโยชน์ในการพัฒนาระดับอุปนิสัยทั้ง 7 ประการอันนำไปสู่การเป็นผู้ทรงประสิทธิภาพยิ่ง

นิยามศัพท์

อุปนิสัย หมายถึง การผสมผสานระหว่างความรู้ ทักษะ และความปรารถนา (Covey, 2004)

อุปนิสัยแสดงพื้นฐานทางอารมณ์ หมายถึง อุปนิสัยพื้นฐานของหลัก 7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิภาพยิ่ง ซึ่งแสดงถึงอารมณ์ และความรู้สึกต่อตนเอง และผู้อื่น

อุปนิสัยแสดงความสมดุลในการดำเนินชีวิต หมายถึง อุปนิสัยพื้นฐานของหลัก 7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิภาพยิ่ง แสดงถึงความสมดุลในชีวิต และการทำงาน

7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิภาพยิ่ง หมายถึง 7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิภาพยิ่ง ตามหลักการของ Stephen R. Covey (2004) ซึ่งประกอบด้วย อุปนิสัยที่ 1 คือ การเป็นฝ่ายเริ่มต้นทำก่อน อุปนิสัยที่ 2 คือ การเริ่มต้นด้วยจุดมุ่งหมายในใจ อุปนิสัยที่ 3 คือ การทำตามลำดับความสำคัญ อุปนิสัยที่ 4 คือ การคิดแบบชนะ/ชนะ อุปนิสัยที่ 5 คือ การเข้าใจผู้อื่น ก่อนให้ผู้อื่นเข้าใจเรา อุปนิสัยที่ 6 คือ การผนึกพลังประสานความต่าง และอุปนิสัยที่ 7 คือ การลับเลื่อยให้คมอยู่เสมอ

กลุ่มอุปนิสัยเพื่อช่วยชนะส่วนตน หมายถึง กลุ่มอุปนิสัยเพื่อชนะใจตนเอง ซึ่งประกอบด้วย อุปนิสัยที่ 1 การเป็นฝ่ายเริ่มต้นทำก่อน อุปนิสัยที่ 2 การเริ่มต้นด้วยจุดมุ่งหมายในใจ อุปนิสัยที่ 3 การทำตามลำดับความสำคัญ และอุปนิสัยที่ 7 การลับเลื่อยให้คมอยู่เสมอ

กลุ่มอุปนิสัยเพื่อช่วยชนะในสังคม หมายถึง กลุ่มอุปนิสัยเพื่อชนะใจผู้อื่น ซึ่งประกอบด้วย อุปนิสัยที่ 4 การคิดแบบชนะ/ชนะ อุปนิสัยที่ 5 การเข้าใจผู้อื่น ก่อนให้ผู้อื่นเข้าใจเรา อุปนิสัยที่ 6 การผนึกพลังประสานความต่าง และอุปนิสัยที่ 7 การลับเลื่อยให้คมอยู่เสมอ

นักศึกษาคณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีนักศึกษาระดับปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4 คณะเทคนิคการแพทย์ สาขาวิชาเทคนิคการแพทย์ กิจกรรมบำบัด รั้งสี่เทคนิค และกายภาพบำบัด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่